

***STANDARDY
OCHRONY
MAŁOLETNICH
PRZED
KRZYWDZENIEM
W
ZESPOLE SZKOLNO-
PRZEDSZKOLNYM NR 9
W RYBNIKU***

Podstawa prawna:

USTAWA z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1606)

USTAWA z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U.2023.1304)

Spis treści:

Standardy ochrony małoletnich

I Polityka

II Personel

III Procedury

IV Monitoring

Zasady ochrony uczniów i wychowanków przed krzywdzeniem

I Wyjaśnienie terminów

II Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia uczniów/wychowanków

III Zasady bezpiecznych relacji obowiązujące w ZSP9 w Rybniku

IV Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia ucznia/wychowanka

V Zasady ochrony wizerunku ucznia/wychowanka

VI Zasady dostępu uczniów do internetu

Monitoring stosowania polityki

Edukacja w zakresie praw ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystaniem

Przepisy końcowe

Załączniki

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

I. POLITYKA

Dokument ten zawiera jasne wytyczne dotyczące tego, jak w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 9 w Rybniku przeciwdziałać naruszaniu praw nieletnich, jak tworzyć środowisko przyjazne i bezpieczne uczniom i wychowankom oraz jakie kroki podjąć w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa nieletnich. Ustanowienie Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest komunikatem zarówno dla pracowników jak i dla przebywających w niej uczniów/wychowanków oraz ich opiekunów, że w codziennej pracy zespołu realizowane są takie wartości, jak dobro dziecka oraz jego prawo do życia w bezpiecznym i zapewniającym rozwój otoczeniu.

Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 9 w Rybniku ustanowił i wprowadził w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada dyrektor. Polityka dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach organizacji).

Dyrektor wyznacza zespół specjalistów (pedagog szkolny, psycholog i pedagog specjalny) odpowiedzialny za monitoring realizacji Polityki.

Polityka ochrony dzieci jasno i kompleksowo określa:

- zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
- sposób reagowania w organizacji/institucji na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji,
- zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko i dziecko–dziecko,
- zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych,
- zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci,

Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

II. PERSONEL

Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 9 w Rybniku monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

W ramach rekrutacji członków personelu pracujących z dziećmi prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzane są ich referencje.

Dyrektor Szkoły, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem

uczniów lub z opieką nad nimi, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr;

Dyrektor Szkoły uzyskuje informacje z Rejestru z dostępem ograniczonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości. W pierwszej kolejności należy założyć konto w systemie teleinformatycznym. Konto podlega aktywacji dokonywanej przez biuro informacji;

Rejestr osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr, jest ogólnodostępny - nie wymaga zakładania konta; Informacje zwrotne otrzymane z systemu teleinformatycznego Dyrektor drukuje i składa do części A akt osobowych, związanych z nawiązaniem stosunku pracy. To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestr. Przy czym w przypadku tego drugiego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze;

Dyrektor od kandydata pobiera informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności;

Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów;

Dyrektor pobiera od kandydata oświadczenie o państwie/państwach (innych niż Rzeczypospolita Polska), w których zamieszkiwał w ostatnich 20 latach pod rygorem odpowiedzialności karnej; Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu Zespół Szkolno – Przedszkolnego nr 9 w Rybniku z dziećmi, wskazujące, jakie zachowania są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z dzieckiem.

Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 9 w Rybniku zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:

- rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci,
- procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia,
- odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji,
- procedury „Niebieskie Karty”.

Pracownicy szkoły są przygotowani, by edukować:

- dzieci na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,
- opiekunów dzieci na temat wychowania dzieci bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystywaniem.

Grono Pedagogiczne dysponuje materiałami edukacyjnymi dla dzieci i dla rodziców oraz aktywnie je wykorzystuje.

III. PROCEDURY

W Zespole Szkolno – Przedszkolny nr 9 w Rybniku funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 9 w Rybniku wypracowała procedury, które określają krok po kroku, jakie działania należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu organizacji, członków rodziny, rówieśników i osób obcych.

Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 9 w Rybniku dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom.

W Zespole Szkolno – Przedszkolny nr 9 w Rybniku wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

IV. MONITORING

Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 9 w Rybniku monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

Przyjęta polityka ochrony dzieci jest weryfikowana - przynajmniej raz w roku, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Realizacja tego standardu oznacza, że Polityka ochrony uczniów jest w szkole żywym dokumentem podlegającym bieżącej weryfikacji i aktualizowanym, jeśli wymaga tego dobro uczniów. Takie podejście zwiększa zaangażowanie i poczucie odpowiedzialności pracowników i umożliwia pracownikom sprawdzanie stopnia znajomości zasad i procedur, a także pozwala rozstrzygnąć ewentualne niejasności czy niespójności w regulacjach wprowadzonych w szkole. Z kolei włączenie opiekunów uczniów w proces analizy przyjętych standardów jest ważnym komunikatem mówiącym o tym, że są oni partnerem instytucji w tworzeniu bezpiecznego środowiska dla uczniów.

ZASADY OCHRONY UCZNIÓW I WYCHOWANKÓW PRZED KRZYWDZENIEM

Najważniejszym celem wszystkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły jest działanie w najlepszym interesie ucznia/wychowanka oraz dla jego dobra. Pracownik szkoły traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec ucznia/wychowanka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji.

I WYJAŚNIENIE TERMINÓW

Dziecko – każda osoba do ukończenia 18 roku życia.

Małoletni - zgodnie z art. 10 k.c. małoletnim jest osoba, która nie ukończyła lat 18.

Instytucja – każda instytucja świadcząca usługi dzieciom lub działająca na rzecz dzieci.

Kierownictwo – osoba, organ lub podmiot, który w strukturze danej instytucji zgodnie z obowiązującym prawem i/lub wewnętrznymi dokumentami jest uprawniony do podejmowania decyzji o działaniach instytucji.

Krzywdzenie dziecka – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbanie.

Personel – każdy pracownik instytucji bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi.

Opiekun dziecka – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, a także rodzic zastępczy.

Uczeń - należy przez to rozumieć zarówno uczennicę jak i ucznia, którzy nie ukończyli 18 roku życia.

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – każdy uczeń, który ze względu na niepełnosprawność lub inne problemy rozwojowe jest słabszy od innych uczniów w budowaniu prawidłowych relacji rówieśniczych i potrzebuje ze strony pracowników szkoły większej uwagi i pomocy.

Rodzice - należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów ucznia, osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad uczniem, a także reprezentancie ucznia, ustanawianego przez sąd opiekuńczy.

Sprawca przemocy – osoba lub grupa osób którzy dopuszczają się przemocy wobec ucznia.

Ofiara przemocy – należy przez to rozumieć ucznia, który doświadczył przemocy.

Obserwator przemocy - należy przez to rozumieć ucznia, który był świadkiem przemocy.

Przemoc - definicja, rodzaje, mechanizmy

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Przemoc fizyczna to wszelkie celowe, intencjonalne działania powodujące urazy na jego ciele np.: bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, itp.

Przemoc emocjonalna to intencjonalne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej zachowania, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju. np.: wyzwiska, groźby, szantaż, straszenie, emocjonalne odrzucenie, nadmierne wymagania nieadekwatne do wieku i możliwości dziecka, niszczenie ważnych dla niego rzeczy lub zwierząt, nieposzanowanie granic prywatności, itp.

Wykorzystanie seksualne to każde zachowanie osoby starszej i silniejszej, które prowadzi do jej seksualnego podniecenia i zaspokojenia kosztem dziecka np.: ekshibicjonizm, uwodzenie, świadome czynienie dziecka świadkiem aktów płciowych, zachęcanie do rozbierania się i do oglądania pornografii, dotykanie miejsc intymnych lub zachęcanie do dotykania sprawcy, różne formy stosunku seksualnego, itp.

Zaniedbywanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych, takich jak właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja, jak i psychicznych jak poczucie bezpieczeństwa, doświadczania miłości i troski.

Cyberprzemoc to przemoc psychiczna lub seksualna realizowana za pośrednictwem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, w tym czatów, stron internetowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów.

Przemoc materialna to odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej ale również niszczenie przedmiotów itp. Przemoc materialna jest jednym z rodzajów przemocy psychicznej lub fizycznej. Sprawca przemocy ekonomicznej używa pieniędzy albo innych dóbr materialnych po to, aby uzależnić od siebie finansowo drugą osobę. Przemoc materialna jest jednocześnie formą zaspokojenia przez sprawcę swojej potrzeby sprawowania nad nią kontroli i władzy.

II ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA UCZNIÓW/WYCHOWANKÓW

1. Rozpoznawanie przemocy wobec nieletnich.

Symptomy dziecka krzywdzonego.

Z reguły u dziecka krzywdzonego występuje kilka – kilkanaście objawów widocznych w sferach rozwojowych. Występowanie pojedynczego objawu nie musi oznaczać, że dziecko jest krzywdzone. Niektóre z opisanych zachowań są charakterystyczne i normalne dla poszczególnych etapów rozwojowych czy niepełnosprawności, dlatego należy uwzględnić ten aspekt podczas obserwacji.

Obszary, w których możemy obserwować objawy krzywdzenia występujące u dzieci. Należy jednak zaznaczyć, że większość z nich to tzw. objawy niespecyficzne. Znaczy to, że są to objawy, które nie są związane tylko z doświadczaniem przez dzieci krzywdzenia. Mogą one występować u dziecka z zupełnie innych powodów i świadczyć o zaburzeniach, chorobach itp.

a. Funkcjonowanie fizyczne (zdrowie, rozwój fizyczny dziecka):

- osłabiona odporność organizmu,
- bóle, choroby psychosomatyczne,
- niedobór masy ciała (wyjątkowo: waga za wysoka),
- blada, ziemista cera, słabe włosy, postępująca próchnica zębów,
- skulona, „zniekształcona” postawa ciała,
- zaniedbanie higieniczne, brak nawyków higienicznych (ciało brudne, nieprzyjemny zapach, wszawica),
- brak apetytu lub nadmierne objadanie się,
- obniżona sprawność fizyczna,
- opóźniony lub zahamowany rozwój fizyczny,
- chroniczne zmęczenie,
- zaburzenia snu,
- skłonność do urazów,
- urazy ciała: · sińce, · guzy, · otarcia, · krwawienia, · braki we włosach, · blizny, pręgi, · wycieki,
- ślady samookaleczeń,
- reakcje regresyjne np. brak kontroli fizjologicznej u dziecka powyżej 4rż. (moczenie się, zanieczyszczanie kałem).

b. Funkcjonowanie emocjonalne:

- chwiejność emocjonalna,
- poczucie zagrożenia, winy i wstydu,
- lęk,
- wzmożona czujność, niemożność rozluźnienia się,
- chroniczny smutek, depresja

- tłumienie negatywnych emocji wobec sprawcy i przenoszenie ich na innych dorosłych lub rówieśników,
- trudności w nawiązywaniu bliskiej relacji z ludźmi,
- poczucie chaosu emocjonalnego:
  - ambiwalentne uczucia wobec rodzica – sprawcy,
  - poczucie braku wpływu na sytuację,
  - sprzeczne komunikaty, informacje,
- obniżone poczucie własnej wartości,
- nieadekwatne wyrażanie emocji np. w postaci zachowań agresywnych lub ucieczkowych, - autoagresja,
- problemy z nauką (trudności z koncentracją, z zapamiętywaniem)
- „nadpobudliwość psychoruchowa” (duża pobudliwość),
- izolowanie i zamykanie się w sobie lub nadmierna aktywność.

c. Funkcjonowanie w relacji z dorosłym:

- wrogość, nieufność,
- problemy z granicami:
  - lgnięcie do dorosłych,
  - utrzymywanie dystansu,
- nieposłuszeństwo wobec większości osób, które nie stanowią zagrożenia,
- potrzeba zwracania na siebie uwagi:
  - nie słuchanie,
  - nie wykonywanie poleceń,
  - postępowanie „przekorne”,
  - hałaśliwość,
  - agresja,
  - prowokacyjność,
- wycofanie, - kurczowe trzymanie się rodzica/opiekuna (charakterystyczne dla dzieci młodszych).

d. Funkcjonowanie w grupie rówieśniczej:

- agresywność (bicie, agresja słowna),
- przyjmowanie roli lidera negatywnego w grupie,
- przyjmowanie roli kozła ofiarnego w grupie,
- wycofanie,
- odrzucenie,
- zwracanie na siebie uwagi,
- wulgarne słownictwo,
- demonstrowanie gestów, słownictwa i zachowań seksualnych.

e. Funkcjonowanie w szkole, w roli ucznia:

- brak zainteresowania zajęciami, lekcjami,
- złe wyniki w nauce lub pogorszenie się wyników (w stosunku do tego jak dziecko uczyło się wcześniej),
- ucieczka w naukę – uzyskiwanie bardzo dobrych ocen (sposób na izolowanie się od problemów, chęć zapomnienia),

- nadmierna aktywność i zaangażowanie w zajęcia szkolne i pozaszkolne (potrzeba rozładowania napięcia, izolowania się od problemów),
- spóźnienia, ucieczki z lekcji, wagary,
- „lekceważenie” obowiązków szkolnych (przyzwolenie rodziców, zatrzymywanie dziecka w domu, obarczanie obowiązkami),
- brak przyborów szkolnych, książek, zeszytów (zaniedbanie ze strony rodziców),
- bierna postawa na lekcjach (obawa przed ośmieszeniem, niskie poczucie własnej wartości),
- brak zainteresowania nawet ciekawymi tematami, sprawami,
- przychodzenie do szkoły w stanie choroby,
- zasypianie na lekcjach (przemęczenie, nieprzespane noce),
- uciekanie lub nie ćwiczenie na lekcjach w-f (ukrywanie obrażeń na ciele, wstyd).

Opisane powyżej objawy występujące u dziecka krzywdzonego w różnych obszarach jego funkcjonowania, zawsze układają się w niepowtarzalny sposób, charakterystyczny dla danego dziecka!

Objawy sugerujące stosowanie wobec dziecka przemocy fizycznej:

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
<ul style="list-style-type: none"> • Opóźnienie w udzielaniu pomocy w następstwie urazu • Brak świadków urazu • Niezgodność w opisie przebiegu wypadku w relacji dziecka i rodziców • W wywiadzie podobne „wypadki” • Brak zainteresowania rodziców dzieckiem • Postrzeganie dziecka przez rodziców jako upośledzonego fizycznie, umysłowo lub z innymi różnymi defektami • Niewyjaśniona absencja szkolna • Występowanie licznych i przewlekłych sytuacji stresorodnych w rodzinie • Brak wsparcia ze strony rodziny • Rodzice okazują brak zaufania 	<ul style="list-style-type: none"> • Objawy urazów tkanek miękkich na twarzy, policzkach, pośladkach, wargach, karku, udach, tułowiu • Liczne uszkodzenia skóry o charakterystycznym kształcie i układzie w zależności od rodzaju urazu • Wygląd uszkodzeń nieadekwatny do opisywanego wypadku (rodzaju) urazu • Siniaki, pręgi po uderzeniach w różnych stadiach gojenia się • Ślady po oparzeniach na stopach, dłoniach, na karku, pośladkach, okolicy narządów płciowych, symetrycznie i z ostro ograniczonym brzegiem • Złamania, skręcenia niezgodne z opisywanym wypadkiem (urazem) • Skaleczenia ust, warg, dziąseł, oczu • Wyłysienie plackowate skóry głowy (ślady po wyrwanych włosach) • Obrzęki w okolicy brzucha, wymioty • Ślady uderzeń wskazujące na bicie przez dorosłych • Obecność uszkodzeń skóry po weekendach i nieobecnościach w szkole • Ślady uderzeń sznurkiem 	<ul style="list-style-type: none"> • Unikanie fizycznych kontaktów z dorosłymi • Uczucia nieadekwatne do wieku • Zachowania ekstremalne (agresja, izolacja) • Wyrażanie lęku przed rodzicami, opisywanie przebiegu urazu przez rodziców • Niechęć do powrotu do domu • Niska samoocena • Noszenie ubrań zakrywających kończyny górne i dolne nawet w upalne dni

Objawy sugerujące na stosowanie wobec dziecka przemocy emocjonalnej:

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
<ul style="list-style-type: none"> Rodzice ignorują (izolują) bagatelizują (odrzucają), robią „kozła ofiarnego” z dziecka Oczekiwania rodziców są nieodpowiednie do wieku i rozwoju dziecka Istnienie w przeszłości epizodów fizycznej przemocy i maltretowania. Rodzice postrzegają swe dziecko jako „odmienne” 	<ul style="list-style-type: none"> Zwykle nie występują żadne objawy Opóźnienie wzrastania i rozwoju Zaburzenia mowy Objawy fizycznego maltretowania 	<ul style="list-style-type: none"> Niska samoocena Ssanie palca, kołysanie się, moczenie nocne Zachowania „dorosłe” (opiekowanie się rodzeństwem) Zachowanie antyspołeczne Opóźnienie rozwoju emocjonalnego i intelektualnego Zachowanie ekstremalne (agresja, uległość) Próby samobójcze lub ich demonstrowanie

Objawy sugerujące na zaniedbywanie dziecka:

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
<ul style="list-style-type: none"> duża absencja szkolna częste wizyty w gabinecie medycznym z powodu niespecyficznych dolegliwości nieodpowiednia opieka nad dzieckiem przez długi czas i w sytuacjach zagrożenia częste zamykanie domu przed dzieckiem brak zainteresowania rodziców zdrowiem dziecka i zaleceniami lekarskimi brak posiłku przez całą dobę niski standard mieszkania, brud, obecność różnych owadów, hazard nadużywanie przez członków rodziny alkoholu lub używanie narkotyków 	<ul style="list-style-type: none"> głód, odwodnienie zaniedbanie w zakresie higieny ciała próchnica zębów, zły stan higieny jamy ustnej nieodpowiednie do pogody i rozmiarów ciała dziecka ubranie, odzież brudna, stale noszona stałe zmęczenie, apatia niezaspokojone potrzeby fizyczne, zdrowotne zarażenia pasożytami, wszawica liczne uszkodzenia skóry, owrzodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> wczesne przychodzenie i późne wychodzenie ze szkoły częste zasypianie w klasie prośenie o jedzenie lub jego kradzież zachowania zbliżone do dorosłych, „pseudodojrzałość” (opiekowanie się rodzeństwem), zachowania przestępcze używanie alkoholu i narkotyków

Objawy sugerujące na stosowanie wobec dziecka przemocy seksualnej w wieku 5-12 lat:

- odczuwają dyskomfort podczas chodzenia, pokazują to,
- mają chroniczne dolegliwości, np. bóle głowy, brzucha
- cierpią z powodu zaburzeń jedzenia, anoreksji czy bulimii,
- obsesyjnie mówią lub piszą o sprawach seksu,
- próbują wykorzystać seksualnie inne dzieci,
- zachowują się seksualnie nieodpowiedni sposób wobec dorosłych,
- podejmują rodzicielską rolę w domu, zdają się wtedy starsze niż są w rzeczywistości (ofiary kazirodztwa),
- rysują wyraźnie seksualne obrazki przedstawiające akty nadużyć,

- mają pieniądze z niewiadomych źródeł,
- są niechętne wobec robienia się na lekcjach gimnastyki,
- stają się pełne obaw lub odmawiają widzenia się z określonymi dorosłymi, bez wyraźnie widocznego powodu, pokazują, że nie lubią określonej opiekunki, krewnego czy innego dorosłego,
- znajdują setki wymówek, aby nie iść do własnego domu lub domu przyjaciela po szkole (miejsca, gdzie może mieć miejsce nadużycie),
- mówią, że są niedobre, nieprzyzwoite, zepsute,
- mają negatywny obraz siebie, „okaleczone ja”,
- sugerują, że mają tajemnicę, o której nie mogą powiedzieć,
- pytają, czy dotrzyma się tajemnicy, jeśli coś powiedzą,
- zdają się utrzymywać w sekrecie coś, co je martwi,
- mówią, że ich przyjaciel ma problem,
- zaczynają kłamać, kraść, ewidentnie oszukiwać w nadziei bycia przyłapanym,
- wracają do zachowań charakterystycznych dla młodszych dzieci (regresja): ssanie kciuka, otaczanie się porzuconymi wcześniej maskotkami,
- zaczynają się na powrót moczyć,
- prezentują nagłe, niewytłumaczalne zmiany w zachowaniu, tj. agresja, czy wycofanie,
- mają przerażające sny,
- stają się silnie depresyjne, podejmują nawet próby samobójcze.

Objawy sugerujące na stosowanie wobec dziecka przemocy seksualnej w wieku powyżej 12 lat:

- ciąża,
- cierpią z powodu zaburzeń jedzenia, anoreksji czy bulimii,
- mają chroniczne dolegliwości, takie jak bóle żołądka czy bóle głowy,
- obawiają się rozebrać na lekcjach wychowania fizycznego,
- przybierają rolę rodzicielską do tego stopnia, że wyłącznie one gotują, sprzątaj, opiekują się dziećmi i dbają o zaspokojenie potrzeb wszystkich członków rodziny oprócz własnych (ofiary kazirodztwa),
- nie wolno wychodzić im na randki czy otaczać się przyjaciółmi,
- są kusicielskie, uwodzące wobec innych,
- wykorzystują seksualnie inne dzieci, rodzeństwo, przyjaciół,
- zachowują się w seksualnie nieodpowiedni sposób wobec dorosłych,
- mają pieniądze z niewyjaśnionych źródeł,
- są pełne obaw wobec określonych osób, krewnych, przyjaciół, znajdują wymówki, by nie iść do domu lub w określone miejsce,
- mają „przyjaciela, który ma problem” i w ten sposób mówią o nadużyciach,
- pokazują nienawiść wobec siebie, „uszkodzone ja”
- doświadczają utraty pamięci,
- nie są w stanie się skoncentrować, zdają się być „we własnym świecie”,
- mają powtarzające się koszmary nocne, boją się ciemności,
- są wycofane, izolują się, nadmiernie obawiają się
- są depresyjne,
- mają myśli samobójcze,
- używają narkotyków i/lub alkoholu,

- prezentują wybuchy złości, irytacji,
- uciekają z domu
- prezentują nagle zmiany w zwyczajach szkolnych, w pracy; zaczynają wagarować.

2. Reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.

a. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci, a w razie konieczności działają zgodnie z procedurą. W załączonych dokumentach przykładowe wzory notatek, zasad postępowania

b. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

c. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki zgłaszają problem (przez sporządzenie pisemnej notatki) dyrektorowi/wychowawcy/pedagogowi szkolnemu/specjalnemu/psychologowi/, a ci postępują według odpowiednich procedur szkolnych.

III ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI OBOWIĄZUJĄCE W ZSP9 W RYBNIKU.

1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między nieletnim a pracownikiem ZSP nr 9 w Rybniku, w tym zachowania niedozwolone wobec uczniów.

Uczeń ma prawo do bezpiecznych i profesjonalnych relacji z pracownikami szkoły, co oznacza, że reakcje werbalne i fizyczne pracownika wobec nieletniego są pozbawione cech przemocy, zawsze adekwatne do sytuacji i uzasadnione.

Pracownicy zwracają się do uczniów po imieniu, a jeżeli jest to konieczne mogą dodatkowo używać nazwiska. Małoletni ma prawo wiedzieć, jak nazywa się nauczyciel lub inny pracownik szkoły.

Pracownik chroni dane osobowe i wizerunek ucznia i nie może ujawniać informacji o nim osobom nieuprawnionym. Dotyczy to w szczególności sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej. Nieletni ma prawo do prywatności, a jeżeli konieczne jest odstępnie od tej zasady, żeby chronić ucznia, należy mu to wyjaśnić.

Uczeń ma prawo do rozumienia decyzji podejmowanych w jego sprawie. Pracownik podejmując decyzje dotyczące nieletniego informuje go o powodach jej podjęcia i słucha jego oceny sytuacji. Metody dyscyplinowania ucznia muszą być odpowiednio dobrane do jego wieku, rozwoju i adekwatne do sytuacji.

Zachowania pracownika nie mogą mieć cech przemocy fizycznej. Stanowcze interwencje wobec ucznia prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach:

- a) zagrożenia życia, w tym w sytuacji konfliktów pomiędzy uczniami (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie);
- b) działania z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy);
- c) zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich, inne w sytuacji zagrożenia życia).

W komunikacji z uczniami pracownik zachowuje cierpliwość i szacunek, co oznacza, że słucha ich i udziela im odpowiedzi adekwatnych do sytuacji, ich wieku i poziomu rozwoju.

Niedozwolone są zachowania pracownika noszące znamiona:

- a) przemocy psychicznej, której skutkiem jest wywołanie u ucznia poczucia odrzucenia, obniżenie godności i własnej wartości poprzez zachowania wobec niego takie jak: umniejszanie, wyśmiewanie, zawstydzanie, lekceważenie, izolowanie, obwinianie, oskarżanie, krytykowanie i inne godzące w godność i wartość ucznia;
- b) przemocy werbalnej, która nacechowana jest agresją wzbudzającą u ucznia lęk i wstyd poprzez zachowania wobec niego takie jak krzyk, wyzywanie, przezywanie, grożenie, przeklinanie, przedrzeźnianie;
- c) przemocy fizycznej, która wiąże się z naruszeniem nietykalności ciała ucznia, w szczególności poprzez, bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami należącymi do ucznia, kopanie, ciągnięcie za włosy/uszy, zmuszanie do przebywania w niewygodnej pozycji, lub zmuszanie do zjedzenia/połknięcia czegoś i inne działania sprawiające ból.

Pracownik ma obowiązek zachować prawo małoletniego do intymności poprzez zachowanie właściwego dystansu w każdej sytuacji. Niedozwolonym jest, by pracownik nawiązywał jakiegokolwiek relacje romantyczne i seksualne z nieletnim, w tym flirt słowy, dwuznaczny żart, wyzywające spojrzenie, erotyczny dotyk, obcowanie płciowe i inne czynności o charakterze seksualnym.

W szkole/przedszkolu obowiązuje całkowity zakaz palenia papierosów, w tym papierosów elektronicznych, picia alkoholu i zażywania środków psychoaktywnych. Niedozwolonym jest by pracownik dostarczał uczniom papierosy, alkohol, substancje psychoaktywne, a także treści pornograficzne.

Pracowników obowiązuje całkowity zakaz nawiązywania i utrzymywania pozaszkolnych relacji z uczniami, w tym w szczególności:

- a) zapraszania ich do znajomych w mediach społecznościowych;
- b) kontaktowania się z uczniem w nieuzasadnionych powodach zapraszając go do domu
- c) kontaktowania się z uczniem w nieuzasadnionych powodach w sprawach prywatnych z prywatnego maila i prywatnych numerów telefonu.

Jeśli zachodzi okoliczność spotkania z uczniami poza godzinami pracy lub poza placówką, należy poinformować o tym dyrekcję, a rodzice/opiekunowie prawni uczniów muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli uczniów i rodzice/opiekunowie uczniów są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych uczniów, ich rodziców oraz opiekunów.

2. Zasady dotyczące bezpiecznych relacji między uczniami, a w szczególności zachowania niedozwolone uczniów.

W celu wykluczenia przemocy rówieśniczej, szkoła monitoruje relacje między uczniami, a w ramach działań profilaktycznych realizuje programy nakierowane na promowanie pozytywnych wartości, kultury dialogu i wzmocnienia kompetencji społecznych uczniów.

Pedagog specjalny zobowiązany jest do systemowego badania relacji rówieśniczych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pełni nadzór nad ich adaptacją w środowisku szkolnym, a także prowadzi interwencje profilaktyczne i zaradcze w obszarze agresji rówieśniczej z udziałem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Wychowawcy są zobowiązani monitorować relacje rówieśnicze w przydzielonym mu oddziale i reagować na każdy przypadek narastającej wiktymizacji.

Za przemoc rówieśniczą w szkole uznaje się wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą ucznia prowadzące do fizycznej i psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji.

W szkole obowiązuje zasada, że krzywdzony uczeń ma prawo oczekiwać pomocy ze strony społeczności szkolnej, a reagowanie na czyjąś krzywdę nie jest ani skarżeniem, ani donosicielstwem, ale moralnym obowiązkiem każdego ucznia i pracownika. Uczniowie znają konsekwencje zdrowotne przemocy jaką ponosi ofiara i wiedzą, że każda reakcja obronna jest ważna.

Uczniowie są uczeni konstruktywnej wolnej od agresji reakcji na przemoc rówieśniczą.

Za niedozwolone zachowania pomiędzy uczniami, uznaje się:

- a) wyśmiewanie, przezywanie i rozpowszechnianie upokarzających informacji, złośliwe komentarze, w szczególności na temat wyglądu; obraźliwe komentowanie innych w mediach społecznościowych;
- b) izolowanie lub wykluczanie ucznia z grupy;

- c) bicie, kopanie, szarpanie, zadawanie bólu;
- d) niszczenie lub zabór własności, w tym środków pieniężnych;
- e) zmuszanie do wykonywania określonych czynności, groźby, szantaż emocjonalny;
- f) komentarze i gesty seksualne, rozsyłanie obrazów o tematyce seksualnej i wszelkie przejawy gwałtu;
- g) inne, niespecyficzne formy przemocy odczuwane przez ofiarę jako krzywdzące.

W szkole obowiązuje zasada reagowania na każde zdarzenie zachowania ucznia uznanego jako niedozwolone.

Uczeń, który jest świadkiem niedozwolonego zachowania innego ucznia i nie czuje się na siłach by go powstrzymać, ma obowiązek jak najszybciej zgłosić to zdarzenie do obecnego w pobliżu nauczyciela lub innego pracownika szkoły.

Uczeń, który podejrzewa przemoc wobec innego ucznia jest zobowiązany przekazać tę informację wychowawcy lub innemu nauczycielowi.

Pracownicy szkoły mają obowiązek reagować na każde zdarzenie niedozwolonego zachowanie ucznia.

Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o niedozwolonych zachowaniach uczniów przyjmuje koordynator ochrony uczniów przed krzywdzeniem.

3. Zasady bezpiecznych relacji dziecko – dziecko w przedszkolu oraz zachowania niepożądane.

W dziecku od najmłodszych lat powinno się nieustannie wyrabiać przeświadczenie, że własne bezpieczeństwo jest rzeczą bardzo ważną. Dzieci powinny znać zasady postępowania w różnych sytuacjach życiowych, tak, aby uniknąć zagrożeń. Nauczyciele kształtują w nich umiejętność rozpoznawania niebezpieczeństw, unikania niepotrzebnego ryzyka oraz umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Należy pamiętać, aby zapewnić dzieciom maksimum uwagi i zainteresowania oraz, w miarę możliwości, zorganizować im czas. Dziecko, chodząc do przedszkola uczy się współżycia w grupie rówieśniczej, socjalizacji. Nauczyciele w toku różnych zajęć oraz zabaw z dziećmi, zwracają szczególną uwagę na bezpieczeństwo oraz zachowanie dzieci względem siebie. Nauczyciele uczą dzieci zachowań pożądanых - życzliwości, uprzejmości, sprawiedliwości, właściwego stawiania granic. Za prawidłowe postawy dzieci są nagradzane.

Zachowania niepożądane:

- obrażanie kolegi/koleżanki;
- wszelka przemoc fizyczna: bicie/popychanie/szturchanie/gryzienie/plucie/kopanie;
- wyzwiska kierowane w stronę kolegi/koleżanki;
- używanie niecenzuralnych słów;
- dotykanie miejsc intymnych/podglądanie kolegi/koleżanki w ubikacji/ pokazywanie miejsc intymnych.

IV PROCEDURY INTERWENCJI W PRZYPADKU KRZYWDZENIA UCZNIĄ/WYCHOWANKĄ.

1. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że małoletni jest ofiarą przemocy w rodzinie.

a) Sporządzić notatkę służbową i przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy/pedagogowi szkolnemu/specjalnemu/psychologowi/dyrektorowi szkoły.

b) Pedagog szkolny/specjalny/psycholog wzywa do szkoły/przedszkola rodziców/opiekunów prawnych i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem/wychowankiem, w obecności wychowawcy.

c) Pedagog szkolny/specjalny/psycholog powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej/przedszkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z małoletnim, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy nieletniemu, który uwzględniałby przede wszystkim sposoby zapewnienia uczniowi/wychowankowi bezpieczeństwa oraz opis wsparcia jakie szkoła/przedszkole może zaoferować nieletniemu, a także informację o specjalistycznych placówkach pomocy małoletniemu jeżeli istnieje taka potrzeba.

d) Ustala z rodzicami/opiekunami prawnymi plan pomocy uczniowi/wychowankowi, poprzez określenie sposobu powstrzymania przemocy wobec nieletniego, zobowiązanie do skonsultowania małoletniego i rodziny z odpowiednimi profesjonalistami, ustala harmonogram kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec małoletniego.

e) Informuje o konsekwencjach prawnych przemocy wobec nieletniego i obowiązkach szkoły/przedszkola zgłaszania do Prokuratury i Sądu Rodzinnego i Nieletnich przemocy wobec małoletniego.

f) W razie potrzeby dyrektor zespołu składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Równolegle inicjuje interwencję w środowisku ucznia wszczynając procedurę „Niebieskich Kart”.

g) Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę/przedszkole, dyrektor placówki składa niezwłocznie zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

h) Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia wychowanka przez dorosłego.

W przypadku podjęcia przez pracownika przedszkola podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi szkolnemu/specjalnemu/psychologowi/dyrektorowi lub zastępcy dyrektora szkoły. Dalsze kroki postępowania – według procedury postępowania w przypadku uzyskania informacji, że małoletni jest ofiarą przemocy w rodzinie.

2. Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby dorosłe w szkole lub przedszkolu.

Jeżeli osoba podejrzewa, że małoletni doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, należy:

- a) zgłosić dyrektorowi szkoły i zespołowi specjalistów
- b) zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
- c) w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zawiadomić policję pod nr 997 lub 112.

3. Procedura interwencji w przypadku przemocy rówieśniczej (osoby nieletnie).

Kiedy nieletni doświadcza ze strony innego dziecka ciężkiej przemocy fizycznej, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:

- a) zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
- b) przeprowadź rozmowę z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc;
- c) powiadom najbliższy sąd rodzinny lub policję wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

1. Kiedy nieletni doświadcza ze strony innego dziecka incydentalnie innej przemocy fizycznej (np. narażanie na utratę zdrowia, często intencjonalnej) przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań.

- 1) zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
- 2) poinformuj o zdarzeniu rodziców;
- 3) przeprowadź rozmowę osobno z dzieckiem krzywdzącym i krzywdzonym rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracuj działania naprawcze; zespół w porozumieniu z dyrekcją szkoły decyduje o podjęciu dalszych środków.

4. Procedura postępowania w sytuacji, kiedy występują zachowania agresywne w relacji dziecko – dziecko w przedszkolu.

1. W przypadku zachowań agresywnych w relacji dziecko - dziecko w przedszkolu, należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem agresywnym oraz z jego opiekunami. Konieczne jest również rozmowa z dzieckiem, które doznało aktu agresji i jego opiekunem. Z rozmowy z rodzicem należy sporządzić notatkę.

2. W przypadku powtarzania się zachowań niepożądanych u dziecka konieczne jest spotkanie z rodzicami w celu zniwelowania zachowań niepożądanych (i /lub nakierowanie na formy pomocy dziecku, np. diagnozę/terapię w poradni psychologiczno - pedagogicznej).

V Zasady ochrony wizerunku ucznia/wychowanka.

1. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 9 w Rybniku.

Zespół w swoich działaniach kieruje się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunku uczniów/wychowanków.

a) Dzielenie się zdjęciami i filmami z aktywności przedszkolnych/szkolnych służy celebrowaniu sukcesów uczniów/wychowanków, dokumentowaniu działań podejmowanych w placówce i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo nieletnich.

b) Rodzic/opiekun prawny wyraża zgodę na wykorzystanie wizerunku małoletniego dla celów opisanych w punkcie 1.

c) Jeśli uczniowie, rodzice lub opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku ucznia/wychowanka, placówka respektuje ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustala się z rodzicami/opiekunami prawnymi i uczniami, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować małoletniego, aby nie utrwaląc jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmujemy, nie będzie wykluczające dla ucznia/wychowanka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

d) Przedszkole/ szkoła zobowiązane są do zachowania tajemnicy dotyczących informacji wrażliwych o małoletnim, m. in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej.

e) Jeśli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.

VI Zasady dostępu uczniów do Internetu.

1. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 9 w Rybniku.

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi i zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet:

a) Należy traktować wszystkie osoby z szacunkiem. Niedopuszczalne jest stosowanie jakiegokolwiek przemocy, w jakiegokolwiek formie czynów, słów, gestów, rysunków itp. Nie można poniżać, nękać lub zastraszać innych osób czy to osobiście, czy poprzez wywieranie

wpływu na otoczenie, czy za pomocą środków społecznego przekazu (np. media społecznościowe, komunikatory internetowe).

b) Należy pamiętać o zachowaniu odpowiedniego dystansu fizycznego z osobą, z którą się rozmawia. Nie można podejmować interakcji, które mogłyby zostać uznane za dwuznaczne.

c) Wszelkie przejawy przemocy, agresji, w tym fizycznej, powinny być niezwłocznie przerwane przez pracownika lub inne osoby będące świadkami incydentu.

d) Zespół nauczycieli i specjalistów pracujących z małoletnim podejmuje niezwłocznie działania mające na celu zniwelowanie przejawów agresji i przemocy, a także wszelkich niewłaściwych zachowań małoletnich we współpracy z instytucjami, organizacjami udzielającymi pomocy dzieciom i młodzieży, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym specjalistycznymi.

e) Jeżeli dyrektor we współpracy z zespołem nauczycieli i specjalistów udzielających uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, stwierdzi konieczność, wówczas powiadamia organy zewnętrzne (instytucje pomocy społecznej, policję, sąd rodzinny) o zaistniałej sytuacji oraz potrzebie, np. wglądu w sytuację rodzinną dziecka.

f) Dyrektor we współpracy z wychowawcą, pracownikiem, który stwierdził zagrożenie lub wystąpienie krzywdzenia małoletniego, nauczycielami specjalistami (wg potrzeb) organizuje spotkanie z rodzicami małoletniego (przedstawia ustalone przez ww. zespół formy i zadania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, którą ma zostać objęty małoletni). O objęciu małoletniego, który jest podejrzany lub dopuścił się krzywdzenia innego małoletniego, i ustalonych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla niego zostają powiadomieni jego rodzice na odrębnym spotkaniu.

g) W przypadku braku współpracy rodziców, ucznia podejrzanego o krzywdzenie lub krzywdzącego małoletniego - dyrektor podejmuje, po ocenie sytuacji, decyzję o ewentualnym zawiadomieniu organów zewnętrznych (pomocy społecznej, policji, sądu rodzinnego).

h) Szkoła prowadzi działania wychowawczo-profilaktyczne w celu zapobiegania i uświadamiania niewłaściwych zachowań, przemocy, innych form krzywdzenia małoletnich.

i) Małoletni mają zakaz używania sprzętów elektronicznych, takich jak (m.in. smartfony, tablety, smartwatche, aparaty fotograficzne, kamerki).

2. Bariery i zabezpieczenia techniczne sieci internetowej w ZSP nr 9 w Rybniku:

Infrastruktura sieciowa zespołu umożliwia dostęp do Internetu wyłącznie pracownikom, a uczniom wyłącznie na lekcjach informatyki.

Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo w sieci w placówce jest nauczyciel informatyki oraz specjalista informatyk zatrudniony z zewnątrz.

Do obowiązków tej osoby należą:

a) zabezpieczenie sieci internetowej szkoły/przedszkola hasłami oraz programem antywirusowym;

b) aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb;

c) na terenie szkoły/przedszkola dzieci nie mają dostępu do Internetu. Sieć internetowa zablokowana jest hasłami.

W przypadku gdy dostęp do Internetu w szkole/przedszkolu realizowany jest pod nadzorem pracownika jest on zobowiązany informować uczniów/wychowanków o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu oraz czuwać nad ich bezpieczeństwem podczas korzystania z Internetu w czasie zajęć.

Nauczyciele przeprowadzają z uczniami/wychowankami cykliczne pogadanki dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.

Przedszkole/szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

W przedszkolu dzieci nie mają dostępu do komputerów i nie pracują na nich. Wychowankowie w przedszkolu korzystają z monitorów interaktywnych, które wykorzystuje się do materiałów edukacyjnych, gier edukacyjnych, dostosowanych do wieku i możliwości dzieci.

MONITORING STOSOWANIA POLITYKI

1. Dyrektor szkoły wyznacza panią Monikę Moskwę jako koordynatora odpowiedzialnego za politykę ochrony uczniów w placówce.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, wraz zespołem jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Polityki, za reagowanie na sygnały naruszenia Polityki i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Polityce.
3. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, we współpracy z osobą opracowującą program profilaktyczno – wychowawczy, przeprowadza wśród pracowników zespołu, raz na rok, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki.
4. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w placówce.
5. W ramach monitoringu zasad i praktyk ochrony uczniów/wychowanków organizacja konsultuje się z ich rodzicami/opiekunami uczniów.
6. Osoba, o której mowa w pkt. 1 dokonuje w zespole opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi.
7. Dyrektor wprowadza i ogłasza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom, uczniom /wychowankom i ich opiekunom nowe brzmienie Polityki.

EDUKACJA W ZAKRESIE PRAW UCZNI ORAZ OCHRONY PRZED ZAGROŻENIAMI PRZEMOCĄ I WYKORZYSTYWANIEM.

1. Placówka zapewnia swoim pracownikom edukację w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia:

Rozpoczynając pracę w placówce wszyscy członkowie personelu, w tym wolontariusze, stażyści oraz praktykanci przechodzą szkolenie w zakresie ochrony małoletnich obejmujące zapoznanie z obowiązującą w placówce Polityką ochrony dzieci.

Wszyscy członkowie personelu placówki zostali przeszkoleni w zakresie symptomów krzywdzenia małoletnich.

Wszyscy członkowie personelu placówki zostali przeszkoleni w zakresie odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji.

Pracownicy placówki mają łatwy dostęp do danych kontaktowych lokalnych placówek, które zajmują się ochroną nieletnich oraz zapewniają pomoc w nagłych wypadkach (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia).

Przynajmniej jeden pedagog/nauczyciel/opiekun został przeszkolony w zakresie metod i narzędzi edukacji uczniów/wychowanków w obszarze ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem oraz bezpieczeństwa w sieci i dysponuje scenariuszami zajęć oraz materiałami edukacyjnymi dla dzieci.

Wychowawcy klas zostali przeszkoleni w zakresie zjawiska przemocy rówieśniczej oraz metod i narzędzi działań profilaktycznych oraz interwencyjnych.

2. Placówka oferuje rodzicom edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ochrony ich przed przemocą i wykorzystywaniem:

W placówce znajduje się tablica dla rodziców, na której zamieszczane są przydatne informacje na temat:

- wychowania dzieci bez przemocy,
- ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem,
- zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w internecie,
- możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych,
- danych kontaktowych placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.

Wszyscy rodzice zostali zapoznani z obowiązującą w placówce Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

3. Placówka oferuje dzieciom edukację w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem:

W każdej klasie/grupie odbyły się zajęcia na temat praw dziecka lub są one wpisane w roczny plan pracy każdej klasy/grupy.

W każdej klasie/grupie odbyły się zajęcia na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem lub są one wpisane w roczny plan pracy klasy/grupy.

W każdej klasie/grupie odbyły się zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej lub są one wpisane w roczny plan pracy klasy.

W każdej klasie/grupie dzieci zostały poinformowane do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.

W każdej klasie/grupie odbyły się zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w internecie lub są one wpisane w roczny plan pracy klasy/grupy.

W placówce dostępne są dla dzieci materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w internecie (broszury, ulotki, książki).

W placówce wyeksponowane są informacje dla dzieci nt. możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

PRZEPISY KOŃCOWE

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, uczniów i ich opiekunów, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników lub poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej i wywieszenie w widocznym miejscu w siedzibie, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla nieletnich.

Każdy pracownik zobowiązany jest do zapoznania się ze standardami ochrony małoletnich obowiązujących w Zespole Szkolno –Przedszkolnym nr 9 w Rybniku. Znajomość i zaakceptowanie są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

ZAŁĄCZNIKI

Karta zgłoszenia informacji o podejrzeniu krzywdzeniu

1. Imię i nazwisko ucznia:.....
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia):
.....
.....
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:.....
4. Podpis osoby zgłaszającej informację o podejrzeniu krzywdzenia: .....

Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa:

Data:	Opis działania

Spotkania z opiekunami ucznia

Data:	Notatka służbowa ze spotkania wraz z podpisem rodzica/opiekuna

5. Forma podjętej interwencji (podkreślić właściwe):

- zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- wniosek o wgląd w sytuację ucznia/rodziny,
- inny rodzaj interwencji.

Jaki?.....

6. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji

.....
.....

7. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli uzyskała informacje o wynikach/ działania szkoły/działania rodziców

Data	Działanie

8. Załączniki:

- a)
- b)

Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa

.....
(miejsowość, data)

.....
Imię i nazwisko osoby
lub nazwa instytucji zgłaszającej
Adres, pieczęć instytucji

Do:
(dane jednostki Policji lub prokuratury)

ZAWIADOMIENIE o popełnieniu przestępstwa wobec ucznia

Zawiadamiam o możliwości popełnienia przestępstwa wobec ucznia/wychowanka
.....
(dane, adres, dane opiekuna, inne dane np. telefon do opiekunów)

przez .....
(dane sprawcy, adres)

Uzasadnienie

(należy tu zwięźle opisać stan faktyczny, źródło informacji o przestępstwie oraz zachowanie sprawcy, które zdaniem zawiadamiającego nosi cechy przestępstwa i ewentualnie podać dowody na poparcie swoich twierdzeń:

.....
Podpis osoby składającej zawiadomienie

.....

(miasto)

(data)

**Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad
ochrony uczniów i wychowanków Zespołu Szkolno –Przedszkolnego nr 9 w Rybniku**

Ja, ... nr PESEL .....

oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i
obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się
przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony małoletnich
obowiązującymi w ZSP9 w Rybniku i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....

Podpis

OŚWIADCZENIE

Dnia.....zostałem zapoznany/-na ze Standardami Ochrony
Małoletnich w Zespole Szkolno –Przedszkolnym nr 9 w Rybniku
.....i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....

(Data i podpis)